



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30427/2023
16.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Стамболић, адвокат из ..., против туженог „Generali osiguranje Srbija“ а.д.о. Београд, чији је пуномоћник Игњат Ђорђевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3980/22 од 30.08.2022. године, у седници одржаној 16.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3980/22 од 30.08.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу П 57/2022 од 15.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име нематеријалне штете исплати укупно 2.400.000,00 динара и то: на име физичких болова 800.000,00 динара, на име претрпљеног страха 800.000,00 динара, на име душевних болова због наружености 800.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и 5.000.000,00 динара на име капитализиране ренте за претрпљену нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 620.200,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3980/22 од 30.08.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати и то: на име претрпљеног страха 800.000,00 динара, због душевних болова због наружености 800.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и 5.000.000,00 динара на име капитализиране ренте за претрпљену нематеријалну штету за

претрпљене душевне болове због умањења животне активности, са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке који се односи на накнаду нематеријалне штете на име физичких болова тако што је тужени обавезан да тужиоцу по основу претрпљених физичких болова исплати 104.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.06.2022. године до исплате, док је тужбени захтев преко досуђеног а до траженог износа од 800.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом изреке првостепене пресуде тако да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у одбијајућем делу, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП на коју се указује у ревизији, с обзиром да правило о оцени доказа из члана 8. ЗПП у поступку пред другостепеним судом се примењује само у ситуацији када се другостепена одлука доноси после расправе одржане пред тим судом, што није случај у овој правној ствари. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревидент указује, није разлог за изјављивање ревизије, сходно члану 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, 19.06.2014. године је дошло до саобраћајне незгоде на раскрсници улице Сомборски булевар и улице Деспота Ђурђа, тако што су се бочно сударили мотоцикл марке „...“ којим је управљао тужилац и који се кретао Сомборским булеваром са приоритетом пролаза и путничко возило марке „...“ којим је управљао осигураник туженог ББ, које се скретањем улево укључивало са споредног правца из улице Деспота Ђурђа у улицу Сомборски булевар на главном правцу. Тужилац је том приликом задобио повреде органа мале карлице (расцеп мокраћне бешике, десоризацију сигмоидног дела дебелог црева), костију карлице (растава споја препонских костију сакралних зглобова прелом грана препонских костију и прелом десне чашице праћен крварењем у карличну дупљу и затрбушни простор), као и костију леве ноге (прелом обе кости леве потколенице). На основу налаза и мишљења Судско-медицинског одбора Медицинског факултета у Београду утврђено је интезитет и дужина претрпљеног физичког бола и страха, последице и степен естетске наружености и трајне последице умањења животне активности тужиоца од 30%. Према налазу и мишљењу вештака саобраћајне струке на страни возача мотоцикла постоји пропуст у виду кретања брзином која је већа од дозвољене брзине, јер да се кретао дозвољеном брзином од 50 км/час и да је реаговао кочењем незгода би могла бити избегнута што се може повезати са доприносом

за настанак саобраћајне незгоде. Против возача путничког возила ББ вођен је кривични поступак који је окончан пресудом Основног суда у Нишу Спк 10/15 од 26.02.2015. године којом је прихваћен споразум о признању кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 3. у вези члана 289. став 3. КЗ, а оштећени АА је упућен на парницу ради остварења имовинско правног захтева.

Неспорно је да је тужени по основу нематеријалне штете у вансудском поступку исплатио тужиоцу 1.192.000,00 динара, тако што је оценио да нематеријална штета износи 900.000,00 динара за душевни бол због умањења опште животне активности, 270.000,00 динара за претрпљени физички бол, 200.000,00 динара за претрпљени страх и 120.000,00 динара за претрпљени душевни бол због наружености и да постоји допринос тужиоца настанку штете од 20 %, те је умањио наведене износе за наведени проценат, односно за 298.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 200. и члана 192. Закона о облигационим односима одбио тужбени захтев уз закључак да тужиоцу припадају износи правичних накнада за душевни бол због умањења опште животне активности, за претрпљени физички бол и страх и за претрпљени душевни бол због наружености уз умањење од 20% по основу доприноса тужиоца, који су му у потпуности исплаћени у вансудском поступку.

Другостепени суд је у делу у ком је одлучено о накнади нематеријалне штете за претрпљени физички бол преиначио првостепену пресуду тако што је тужиоцу по наведеном основу досудио 104.000,00 динара, имајући у виду исплаћени износ у вансудском поступку и утврђени допринос тужиоца од 20%. У преосталом одбијајућем делу, другостепени суд је потврдио првостепену пресуду.

По оцени Врховног суда, другостепена пресуда је у побијаном одбијајућем делу донета правилном применом материјалног права.

Чланом 192. став 1. Закона о облигационим односима - ЗОО, прописано је да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била има право на сразмерно смањену накнаду. Чланом 200. ЗОО, прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству (став 1.). Приликом одлучивања о захтеву на накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (став 2.).

У смислу цитираних законских одредаба у спору ради накнаде (нематеријалне) штете од значаја је понашање оштећеног ради примене правила о подељеној

одговорности, јер у присуству доприноса оштећеног настанку штете, штетник није дужан да надокнади целокупну штету, већ само део штете који се може приписати његовој недозвољеној радњи односно његовој кривици. То даље значи и да суд у грађанском поступку не дира у утврђену кривицу штетника, али утврђује и допринос оштећеног у настанку штете, јер је грађанскоправна одговорност шира од кривичне одговорности.

У конкретном случају, нижестепени судови су правилно утврдили да постоји допринос тужиоца настанку штете, с обзиром да је на страни тужиоца (возача мотоцикла) утврђен пропуст у виду кретања брзином која је већа од дозвољене и да је незгода могла бити избегнута да се тужилац кретао дозвољеном брзином од 50 км/час и реаговао кочењем. Тужилац је таквим поступањем, и по оцени Врховног суда, и поред утврђене одговорности возача путничног возила, допринео настанку штету управо у утврђеном проценту од 20%, па су супротни наводи ревизије о погрешној примени члана 192. став 1. ЗОО, неосновани.

С тим у вези, а имајући у виду утврђене околности конкретног случаја: посебно врсту и природу повреде коју је тужилац задобио критичном приликом, интезитет и дужину претрпљеног страха, последице и степен естетске наружености, а нарочито утврђене трајне последице умањења животне активности и животну доб тужиоца, нижестепени судови су применом члана 200. став 1. и 192 став 1. ЗОО правилно закључили да тужиоцу припадају правичне новчане накнаде од 900.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности, 200.000,00 динара за претрпљени страх и 120.000,00 динара за претрпљени душевни бол због наружености, умањене за 20% на име доприноса тужиоца настанку штете.

У односу на претрпљене физичке болове, и по оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно оценио да износ правичне накнаде за овај вид штете прениско одмерен првостепеном пресудом те да се сатисфакција ради успостављања психичке и емоцијалне равнотеже тужиоца која је постојала пре настанка штете може постићи тек правичном накнадом од 400.000,00 динара, због чега уз урачунато умањење од 20% на име утврђеног доприноса, тужиоцу припада разлика до пуног износа правичне накнаде од 104.000,00 динара, преко износа исплаћеног у вансудском поступку.

С обзиром на изнето, досуђење виших износа од одмерених по основу умањења опште животне активности, страха и наружености а који су тужиоцу у целости и исплаћени у вансудском поступку, као и вишег износа од додатно досуђеног а преко исплаћеног у вансудском поступку по основу претрпљених физичких болова, превазилазило би критеријуме правичне накнаде из члана 200 став 2. ЗОО, па су супротни наводи ревизије неосновани.

Како се осталим наводима ревизије оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, са којих разлога се ревизија не може изјавити, исти су оцењени као неосновани и без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ставри.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић